

PETRUS

Tidning för Klövedals, Rönnängs, Stenkyrka och Valla församlingar

NR 4 2021

Svenska kyrkan
TJÖRN

...å andra sidan...

Vi går in i advent med väntan och förväntan på julen. Vi ser fram emot en jul tillsammans, efter att det förra året var tvunget att vara annorlunda. En jul tillsammans är också Svenska kyrkans gemensamma tema för årets helgdagar. Hos oss på Tjörn har vi alltid en sammanlyst gudstjänst på Annandag Jul, med efterföljande gemenskap. Ett fint sätt att tillsammans med församlingen få fira jul. I år blir det i Skärhamns kyrka och församlingsgård.

Traditioner är temat för Petrus den här gången. Vad behöver du för att det ska bli jul? Alla har nog sina egna favoriter för att skapa julstämningen. Själv är jag väldigt förtjust i att få sjunga *Bereden väg för Herren* under gudstjänsten på första advent. I tidningen kan du läsa mer om musiken, sidan 6 och framåt och om traditioner på sid 12.

Nu startar årets Act Svenska kyrkans julkampanj. I år under namnet Bryt en tradition. För alla seder och bruk är inte bra. Till exempel könsstämpas mer än 10.000 flickor varje dag. Det är en tradition att förändra! Hos oss finns Internationella gruppen som jobbar med julkampanjen och Act Svenska kyrkan. Läs mer på sid 22 och framåt.

Att ge och dela med sig är en av de saker jag uppskattar med julen. Hitta den där perfekta julklassen till någon du tycker om, eller ta sig tid att ringa ett längre samtal till en vän långt borta. Där blir också Julkampanjen och Acts arbete viktigt. Att jag kan få ge till någon jag inte känner, men som verkligen behöver min gåva. En gåva som verkligen gör skillnad.

Önskar er alla en fridfull jul med allt det där som ni önskar er. Hoppas vi ses i kyrkan i advent och jul!

TINA AUGUSTSSON
KOMMUNIKATÖR

PETRUS Nr 4 2021

KLÖVEDALS, RÖNNÄNGS, STENKYRKA OCH
VALLA FÖRSAMLINGAR

Redaktion:

Tina Augustsson
Kommunikatör
tina.augustsson@svenskakyrkan.se
0733 230 502

Johan Ernstson
Kyrkoherde, ansvarig utgivare
johan.ernstson@svenskakyrkan.se
0733 230 503

Delas ut till alla hushåll på Tjörn.

Upplaga: ca 8000
Tryck: Risbergs Information & Media AB

Petrus trycks på miljövänligt papper

Ansvarig utgivare: Johan Ernstson
Titta gärna in på vår webbsida:
www.svenskakyrkan.se/tjorn

Foto på första sidan: Magnus Aronson IKON

*Om inte annat anges är bilderna
tagna från Svenska kyrkan Tjörns bildarkiv.*

Följ oss på vår blogg:
<http://blogg.svenskakyrkan.se/svenskakyrkantjorn/>

Svenska kyrkan Tjörn
Hamngatan 17, 471 32 Skärhamn
Telefon växel: 0304 66 00 55
www.svenskakyrkan.se/tjorn

DÄRFÖR HAR DU FÅTT DENNA TIDNING

Distribution av denna tidning är oadresserad direktreklam (ODR). Den tjänsten finns för så kallad icke kommersiell information. Dit hör till exempel information från politiska partier och religiösa organisationer. Den här typen av information delas ut oavsett om man undanbett sig reklam eller inte. Vi vet att varje gång vi delar ut information på det här sättet blir en del glada och andra irriterade. Till er som inte vill ha tidningen ber vi om ursäkt att vi stör och ber er lägga den i pappersåtervinningen. Er andra önskar vi en stunds trevlig läsning.

- sid 2 ... å andra sidan
- sid 4 Tankar nu – för tiden
- Sid 6 Körövning i Klövedal
- sid 8 Vill du sjunga i kör?
- sid 9 Kuriosa kring julmusik
- Sid 10 Vad sjunger vi om egentligen?
- Sid 12 Traditioner
- Sid 14 Kyrkovalet 2021
- Sid 15 Livbojen startar igen
- Sid 16 Kalendarium över advent
- Sid 18 Urval av vad som händer
- Sid 20 Adventsbetraktelse
- Sid 22 Internationella gruppen på Tjörn
- Sid 25 Bryt en tradition
- Sid 26 Ett trettioårigt perspektiv
- Sid 28 Personalnytt
- Sid 29 Sociala medier i jul
- Sid 30 Kontakt/adress
- Sid 31 Korsord
- Sid 32 Julkampanj 2021

Foto: Tina Augustsson

SID 6 KÖRMUSIK I ADVENT OCH JULETID

Foto: Jeff Weese IKON

SID 16 DET HÄNDER I ADVENT

Foto: Jesper Wahlström IKON

SID 25 ACT SVENSKA KYRKANS JULKAMPANJ

Nästa nummer av **PETRUS** utkommer i mars
Saknar du tidningen i din brevlåda kan du hämta
den i närmaste kyrka på Tjörn eller på pastorsex-
peditionen.

Svenska kyrkan
TJÖRN

JOHAN ERNSTSON
KYRKOHERDE

TANKAR NU - FÖR TIDEN

Vi är alla beroende av någon form av ordning för att tillvaron ska hålla ihop. Listor, scheman, rutiner, traditioner, vanor... Allt detta är i grunden riter, ceremonier! Mer eller mindre sofistikerade för att förenkla livet och ibland fylla på med lite mer mening i tillvaron.

Det är det som får vardagen att rulla på, att fungera. Vi har sannolikt fler "ordningar" än vi egentligen vet om eller vill erkänna. Alla har dem och de är livsviktiga för att vi inte ska behöva tänka nytt hela tiden. Att i varje situation behöva uppfinna hjulet på nytt skulle ta för mycket tid.

Ordningarna ger tid och kraft över för annat som också behöver göras och tänkas. Det finns ett talesätt för detta som jag brukar använda: "Bevara ordningen, så ska ordningen bevara dig". Precis så är det!

Vid en första anblick kanske det kan verka lite trist och fyrkantigt - men så är det inte. Inte om vi är varse om att vi har dessa ord-

Riten - tillvarons staket

ningar och traditioner och inte om vi emellanåt medvetet vågar ändra på dem. För inget får vara så heligt att det inte kan ändras - om eller när det behövs.

+En rit beskrivs ofta som en religiös form av symbolisk ceremoni, och kanske är det där vi oftast stöter på ordet. Kanske där det blir som tydligast, men det behöver inte vara religiöst betingat. Jag hävdar som sagt att det absolut finns som del i vanan, traditionen och rutinen...

Där gör riten nytta, vi kan den och dess innehåll. Den ger tillvaron ett slags staket eller ledstång att hålla i och vi kan "bara" följa. Det är bra och funkar i livets alla skeden, inte minst där och då det svajar lite...

Riten bär oss i det enkla och i det komplexa,

Riten blir likt en bärande funktion, ett ramverk (staket) att hålla fast i.

Foto: Tina Augustsson

men har en speciellt viktig funktion i sammanhang där vi inte rör oss så ofta. Där vi inte är så vana och i situationer när livet står lite "på ände". I det som brukar kallas livets skiften - som dop, konfirmation, vigsel och begravning - fyller riten en bärande funktion och ger ett ramverk (staket) att hålla i.

Det blir kanske allra tydligast vid begravning. Här räcks gamla, väl beprövade, ord och former till oss att "kliva in i" för att ge åtminstone lite kontur och förklaring åt det vi inte riktigt kan omfamna. Här får vi lov att vila i riten, när våra egna ord och handlingar inte längre räcker till.

Där och då blir det tydligt, glasklart, vad en rit är och kan betyda.

Men som jag varit inne på så finns ritens kännetecken i mängder av andra skeenden också i varierande grad. I kyrka, i vardag och i arbete.

Var gränsen mellan tradition och rit går vet jag inte. Om den ens finns? Tydligt är den i

alla fall inte, allraminst nu när vi närmar oss den mest traditionstyngda av alla våra högtider - julen.

Mycket, nästan allt, av det vi då brukar göra är buret av en lång historia av upprepning där saker ska ske på vissa sätt och vid vissa tidpunkter. Det ger stadga, det ger trygghet och hopp. Vi känner igen oss, det blir tydligt och tryggt. Ordningar, riter, som bevarar oss.

Jultraditionerna, julriternas tankar och symboliska handlingar, blir det som bär undret om Guds människoblivande, mitt i vår tillvaro, till oss.

"Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning..."

God Jul och ett välsignat år 2022 till er alla!

**JOHAN ERNSTSON
KYRKOHERDE
SVENSKA KYRKAN TJÖRN**

”Man ångrar aldrig en körövning”

VAD VORE VÄL ADVENT OCH JUL UTAN VÅRA KÖRSÅNGARE? MED JULKONserter
OCH BARNENS LJUVA RÖSTER I LUCIATÅGET. DE HJÄLPER OSS ANDRA I KYRKBÄNKAR-
NA ATT HITTA RÄTT TON I DE VÄLKÄNDA PSALMerna. FÖR MUSIK BERÖR. ALLTID.
OCH KRING ADVENT OCH JUL ÄR MUSIKEN ETT MÅSTE.

Det är en helt vanligt tisdagskväll i mitten av oktober. Den första morgonen med att skrapa vindrutan på bilen har passerat. Men nu yr regnet från alla väderstreck och det är riktigt ruggigt. Så där så man bara vill stanna inomhus. Men jag sätter mig i bilen och kör mot Klövedals församlingshem. Kliver in och möts av småprat, skratt och värme. Klövedals kyrkokör samlas för körövning.

Kören har cirka 20 deltagare, både damer och herrar, och nästan alla är på plats den här kvällen. Vädret till trots.

– Man ångrar aldrig en körövning, säger Ann-Mari och får medhåll av grannarna i stolsraderna.

ÖVAR INFÖR JUL

De har gett plats åt mig i sopranstämman. Det var ju inte meningen att jag skulle vara med och sjunga. Men musik smittar. Kören finslipar inför stundande Allhelgonahelg och sjunger igenom sina stämmor inför den gemensamma julkonserten Celtic Christmas i Stenkyrka kyrka den 19 december. Då sjunger West of Eden tillsammans med alla kyrkokörer i Svenska kyrkan Tjörn i en stor-slagen julkonsert med irländska och skotska influenser.

Fyra låtar senare är det kaffe med kaka. En viktig del i en körövning. Det börjar småpratas direkt. De flesta har varit med länge. Men en av sopranerna gör sin tredje övning, och en av damerna berättar att hon sjungit i olika körer i 50 år. Flera låter mig förstå att fler nya medlemmar är välkomna. Det är en väldigt inbjudande kör och fin stämning. Det märks att alla har roligt och trivs.

FÖRSTA ADVENT OCH JULAFTON

Kören kommer förutom den stora gemensamma körkonserten delta i gudstjänsten på första advent och så i julspelet på julafton. Det är tradition i Klövedals kyrka. Det berättar körledare och kantor Susanne Klemets när vi dricker kaffe. Just julafton är en höjdpunkt förstår jag av de andra vid bordet.

– Vi avslutar alltid med sången *Koppången*, sedan är det jul på riktigt, säger körmedlemmarna vid bordet.

– Församlingen förväntar sig de vanliga julsångerna, fyller Susanne i.

SUSANNE KLEMETS

Foto: Tina Augustsson

Och så är det ju kring jul. Traditionerna är starka och vissa saker bara måste vara som de alltid har varit. Inte minst gäller detta för musiken. Just sången *Koppången* kanske inte de flesta förknippar med julen, men texten skrevs av Py Bäckman och kretsar kring en kyrkobyggnad i juletid. Musiken är gjord av Per-Erik Moraeus. Men i Klövedal är det just *Koppången* som är viktigast på julafton.

GER MYCKET TILLBAKA

Jag frågar Susanne om hon som kantor inte tröttnar på julmusiken, i princip samma repertoar varje år. Men Susanne förnekar detta bestämt och lägger till,

– Att vara körledare är något av det bästa med jobbet som kantor. Det ger så mycket tillbaka, säger hon.

Fikat är slut och medlemmarna återvänder

till sina olika stämmor; bas, tenor, alt och sopran.

– Susanne är snäll och förlåtande som körledare, säger en av herrarna när han passerar mig på väg till sin plats bland basarna.

Och tur är det tänker jag som med ansträngd stämma försökt hänga med de andra soprannerna under första delen av körövningen. Det var länge sedan jag själv sjöng i kör och rösten är minst sagt pipig. Och tro inte att jag för den sakens skull kommer att hålla igen under *Bereden väg för Herran* på första advent. Det är den bästa upplevelsen varje gång, ståpals och en tår i ögat när orgeln blåser på för fullt och alla klämmer i och sjunger med. Storslaget! För som sagt, musik berör. Inte minst i advent och juletid. Och är en given tradition.

TINA AUGUSTSSON

Vill du också sjunga i kör?

ATT DET ÄR ROLIGT ATT SJUNGA I KÖR ÄR DET MÅNGA SOM VITTNAT OM. OCH TILL OCH MED FORSKNING VISAR ATT MAN BLIR GLADARE AV ATT SJUNGA I KÖR OCH ATT DET ÄVEN STÄRKER IMMUNFÖRSVARET. VI HAR BÅDE KÖRER FÖR VUXNA OCH BARN. KONTAKTA RESPEKTIVE KÖRLEDARE FÖR MER INFORMATION OM DU ÄR INTRESSERAD. FLER MEDLEMMAR BEHÖVS.

KLÖVEDALS KYRKOKÖR

Övar på tisdagar i Klövedals församlingshem. Leder kören gör Susanne Klemets. Nya medlemmar hälsas välkomna.

RÖNNÄNGS OCH KLÄDESHOLMENS KYRKOKÖR

Övar på torsdagar i Rönnängs församlingshem. Leder kören gör Maria Karlsson Runge.

STENKYRKA KYRKOKÖR

Övar på onsdagar i Skärhamns kyrka. Leder kören gör Kersten Cottyn. Kören behöver särskilt förstärkning i stämmorna bas, tenor och sopran.

VALLA KYRKOKÖR

Övar på onsdagar i Valla kyrka. Leder kören gör Barbro Wiskari.

VÅRA BARNKÖRER FÖR OLIKA ÅLDRAR.

I Rönnängs församling finns *Havsstjärnan*, *Korallen* och *Happy Singers*. De övar på onsdagar tillsammans med Lotta Axelsson och Maria Karlsson Runge.

I Valla församling finns *Stora och Lilla barnkören*. De övar på tisdagar i Myggenäs församlingsgård med Bodil Kristiansson, Erika Andersson och Barbro Wiskari.

Klövedals församlings *barnkör* övar i Kyrkans hus på onsdagar med Susanne Klemets.

Alla övningstider samt kontaktuppgifter hittar du på hemsidan: www.svenskakyrkan.se/tjorn

Kuriosa kring julmusik...

Psalmen *Stilla natt* sägs vara den mest kända och spridda julsången genom tiderna. Och dess budskap har fört samman människor över gränser, språkbarriärer och religioner i 200 år.

Den skrevs i all hast 1818 av musiker Franz Gruber och präst Joseph Mohr i en liten by i Österrike för att framföras på julaftonskvällen. Enligt sägnen skedde det på gitarr... Eftersom en mus gnagt sönder orgeln!

På tyska heter den *Stille Nacht, heilige Nacht*. Den ska finnas översatt till 300 olika språk. I Svenska psalmboken har psalmen nummer 114.

HUR GAMLA ÄR VÅRA JULPSALMER?

Generellt kan man säga att julpsalmerna är äldre än övriga populära julsånger, men text och melodi har inte alltid följts åt. Ett känt exempel på detta är *"Ett barn är fött på denna dag"*, nr 126 i Svenska psalmboken. Texten skrevs av Martin Luther 1535 och ingick ursprungligen i hans psalm *Vom Himmel hoch, da komm ich her* ("Av himlens höjd oss kom-

met är"). Den svenska texten, signerad Olaus Martini, tillkom 1617 och bearbetades av JO Wallin 1817.

Luthers psalm sjöngs dock till en helt annan melodi än den tyska folkvisemelodi som vi numera använder; av detta skäl har verserna förkortats för att passa den nuvarande melodin bättre än den ursprungliga.

Julsånger på Spotify

På Svenska kyrkans konto på Spotify finns flera spellistor med julens musik. Du hittar allt från juls gospel till alla psalmer från Vår Svenska Psalmbok.

<https://open.spotify.com/user/svenska-kyrkan>

Vilka är de "mesta" jullåtarna av svenska upphovspersoner?

Statistiken bygger på radiospelningar under december månad 2019 och är sammanställd av STIM. Här följer topp tre från senaste listan.

1. Tänd ett ljus

Upphovspersoner: Lasse Lindbom, Niklas Strömstedt

2. Mer jul

Upphovspersoner: Tomas Adolphson, Anders Falk

3. Happy New Year

Upphovspersoner: Benny Andersson, Björn Ulvaeus

VISSTE DU ATT VÅRA KYRKÖKÖRER ÅKER TILL VÅRA ÄLDREBOENDEN EFTER JULOTTAN PÅ JULDAGEN FÖR ATT SJUNGA FÖR VÅRA ÄLDRE?

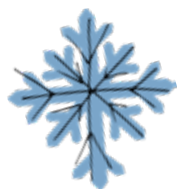
Foto: Magnus Aronson IKON

Vad sjunger vi om i advents- och julpsalmerna?

GLORIA IN EXCELSIS DEO, HOSIANNA, DAVIDS SON, GÅ SION DIN KONUNG ATT MÖTA...
DET ÄR NÅGRA AV VÅRA MÅNGA VACKRA ADVENTS- OCH JULPSALMER SOM VI SJUNGER
I JULETID, MEN VAD BETYDER DET VI SJUNGER OM Egentligen...?

Advent är latin och betyder ankomst. De dryga tre veckorna mellan första advent och Juldagen kallas advent och är julens förberedelse- och fastetid. Knappast något som lever kvar i vårt samhälle, det där med fasta i december! Men fortfarande kan vi märka att advent pekar fram emot Jul – Kristi födelse och ANKOMST till världen.

Gloria in excelsis Deo är latin och betyder Åra vare Gud i höjden. Det var de ord som änglarna sjöng som lovsång för herdarna vid Jesu födelse och som vi läser om i Julevangeliet från Lukas kap 2. Ibland sjunger vi orden på latin, även här i Sverige. Den seden delar vi med många andra länder i Europa och ute i världen.

Hosianna (bl a Sv Ps 105) är hebreiska och betyder *Rädda oss* och är ett jubelrop som i biblisk tid användes som en hälsning till kungen. Det kommer från Bibelns längsta bok, Psaltaren, och finns i den 118:e psalmen. I vår tradition har det blivit det vi läser om både på första advent och på Palmsondagen – hur Jesus kom till Jerusalem och hälsades som en kung med detta ord.

Davids son David är en av de viktigaste gestalterna i Israels historia enligt Bibeln. Han var Israels andre kung och den som gjorde Jerusalem till huvudstad och plats för Templet, även om det inte byggdes förrän under hans son Salomos tid. I Nya Testamentet får vi veta att Jesus tillhör Davids släkt och beskrivs på många sätt som hans arvtagare, "lejonet av Juda stam" och "Davids son".

Det är en ros utsprungen av Davids rot och stam (Sv Ps 113) Förr sjöng man "Jesse rot och stam". Det var en äldre form av namnet på kung Davids pappa, Jishai. I Jesaja 11 finns en profetia om ett skott som skall växa upp från Jishais släkt och bli till välsignelse och räddning, så som kung David hade betytt så mycket för Israel. I Nya Testamentet tolkas detta bl.a. som en profetia om Jesus som liksom David hyllas som kung, på hebreiska "Messias".

Gläd dig, du Kristi brud (Sv Ps 104) Kristi brud är ett begrepp som hämtats ur Gamla Testamentet, där Israel beskrivs som Guds brud. I Nya testamentet tänker man att även kyrkan eller församlingen är bruden, tillsammans med Israels folk, och att Jesus är brudgummen.

Messias är en grekisk form av det hebreiska ordet för smord, *mashíach*. I Gamla testamentet smordes kungen, profeten och prästen till sina tjänster. Det syftar i judisk tradition ofta på Guds folk som helhet och i kristen tradition på Jesus.

Immanuel är hebreiska och betyder "Gud med oss" och är det namn som profeten Jesaja i kap 7 säger att "den unga kvinnan som är havande och skall föda en son" kommer att ge sitt barn. Vi vet inte exakt vad detta betydde på profeten Jesajas tid, men i kristen tradition har man kommit att tolka det som en profetia om Jesus.

Gå, Sion din konung att möta (Sv Ps 108) Sion eller Sionsborgen var ursprungligen namnet på den befästa kullen i det äldsta Jerusalem, som erövrades av David och kallades Davids stad. Sion blev senare en beteckning för det närbelägna tempelberget och dess helgedom, ofta även för hela Jerusalem. Därför uppfattas Sion som platsen för Guds speciella närvaro. Det är också vanligt att grundtexten talar om staden själv som "dotter Sion" eller "jungfrun dotter Sion". I Nya testamentet görs Sion även till symbol för den kristna kyrkan och för den himmelska världen.

Källa: bearbetad text av Andreas Pervik, grundtext från Svenska kyrkan Linköping.

DET DÄR MED TRADITIONER

VI OMGES AV TRADITIONER, INTE MINST KRING ADVENT OCH JUL. JULKRUBBAN PLOCKAS FRAM OCH MÅSTE STÅ PÅ DEN VANLIGA PLATSEN. PEPPARKAKOR SKA GRÄDDAS OCH SKINKAN GRILJERAS. OCH DET BLIR JU INTE JUL UTAN ATT HELA FAMILJEN SÖMNIKT KLIVER UPP I OTTAN FÖR ATT BEGE SIG TILL KYRKAN PÅ JULDAGENS MORGON. MEN VAD HANDLAR DET HÄR EGENTLIGEN OM?

Alla traditioner har ett socialt värde för människan och de flesta byggs upp under lång tid. Långt tillbaka i tiden firade vi Midvinter i vårt land, och skinkan och den sociala gemenskapen fanns med som ingredienser redan då. Så det fanns redan en grund när Sverige kristnades där det teologiska innehållet passade in.

Jag skulle gissa att de allra flesta i Sverige vet att julen firas till minne av Jesu födelse i ett stall. Det är också många som bara besöker en gudstjänst under året, och det är under advent eller jul. Rent teologiskt är

påskan en större högtid än julen, men så som människor agerar är julen ur ett traditionsperspektiv större. Det berättar Jonas Engman, intendent och etnolog vid Nordiska museet i Stockholm.

VÄRDERINGAR OCH KÄNSLOR

Traditioner bygger på hur människor värderar dem och vilka känslor de väcker. Och därför omöjliga att mäta. Men om man ser till hur mycket tid och energi vi lägger kring julen på pyntet och maten, för att inte säga alla pengar vi spenderar, så är julen oslagbart vår största tradition.

– All samhällsförändring påverkar våra tra-

Förr var plikt och skyldigheter starkare, nu utvärderar vi på en individuell nivå vad vi själva vill lägga in i våra traditioner.

ditioner, så traditioner är inte konstanta, säger Jonas Engman.

De behöver inte ens ha funnits länge för att få fäste, melodifestivalen (som ja, räknas som en tradition) är ett exempel och Halloween ett annat. En annan högtid som växer är Allhelgonahelgen. Det har blivit allt viktigare att besöka sina nära och käras gravar med ljus och blommor.

INDIVIDENS EGET VAL

Vi lever nu i ett samhälle där individen står i fokus. Då är det viktigare med vad jag personligen känner är meningsfullt, det kan vara att hålla fast vid traditioner, men det kan lika gärna vara att släppa taget om vissa saker.

– Man ger sig själv större frihet hur man ska förhålla sig, och utvärderar sitt eget liv på ett tydligare sätt, säger David Thurfjell, religionshistoriker och forskare vid Södertörns högskola.

Förr var plikt och skyldigheter starkare, nu utvärderar vi på en individuell nivå vad vi själva vill lägga in i våra traditioner, om vi ens vill ha dem kvar eller förändra dem. Även om vi fortfarande påverkas av omgivningen och trender.

I år ställs vi inför en speciell advents- och jultid där vi kan återgå till våra vanliga traditioner igen, om vi vill, efter att vi förra året fick ställa in i pandemins fotspår. Det sägs att julborden slog bokningsrekord redan tidigt i höstas. Och kanske är det så att vi värde-

sätter vissa traditioner starkare när vi ställs inför en förändring.

Så finns det också ett mystiskt element kring julen.

– Hela julfirandet är fixerat för att skapa stämning. All mysbelysning är som gjord för att skapa en förtrollning, säger David Thurfjell.

Vi bygger in mystiken kring ljuset, att det lyser upp i mörkret och det blir liksom ett grundtema. Likaså att julen för oss i Norden infaller under den kalla årstiden, tar vi in i betydelsen av att julen värmer med sin gemenskap, tända brasor och den varma glögg.

ROMANTISERAD BILD

Den många gånger romantiserade bild vi har av julen kommer från USA på 1800-talet. Tack vare deras politiska och ekonomiska inflytande i världen är det denna bild som kommit att dominera. Så oavsett var i världen vi befinner oss under jultiden, möts vi av bjällerklang och tomtar. Snö och kyla finns med på bilder även i varma länder där det aldrig någonsin förekommit ett snöfall. Och här i Norden frossar vi i exotiska dadlar och torkade fikon, vi stoppar nejlikor i apelsinerna för doftens skull, och visst måste ju krubban ha minst en kamel. Vi byter symboler med varandra och förstärker den mänskliga kulturen. Julen har blivit både global och på ett sätt även utan gränser.

TINA AUGUSTSSON

Livbojen öppnar igen

FRÅN DEN 1 NOVEMBER FINNS ÅTER ETT AVTAL MELLAN SVENSKA KYRKAN TJÖRN OCH TJÖRNS KOMMUN OM ATT BEDRIVA STÖDGRUPPER FÖR BARN OCH UNGA SOM LEVER I UTSATTA MILJÖER OCH BEHÖVER STÖD.

Livbojen i sin förra form lades ner för snart två år sedan - men behovet av verksamheten har egentligen hela tiden varit tydlig och efter en tids förhandlingar finns nu en överenskommelse mellan Tjörns kommun och Svenska kyrkan Tjörn i form av ett s.k IOP-avtal. (Idéburet offentligt partnerskap).

KYRKAN HAR DRIFTANSVAR

Ett avtal som ger vid handen att Svenska kyrkan Tjörn har driftsansvar för verksamheten med stöd av kommunen. En första avtalstid på ett och ett halvt år, som vi självlklart efter utvärdering hoppas ska förlängas och bli permanent och sedan växa. Till verksamheten finns också en partssammansatt styrgrupp, kopplad för att kvalitetssäkra och ge stöd över tid åt en viktig verksamhet.

Svenska kyrkan Tjörn väljer att fortsätta kalla stödgruppsverksamheten för **Livbojen**. Detta därför att namnet är väl inarbetat i många sammanhang och det finns en stor medveten-

het om vad det innebär. Inte minst i den grupp som vi riktar oss till.

START 2022

Livbojen påbörjar gruppverksamhet omedelbart i starten av nästa år 2022 och kommer rent fysiskt vara etablerat i nyinredda lokaler i Valla med personal från Svenska kyrkan Tjörn. Verksamheten är en utlöpare av vårt diakonala ansvar i det lokalsamhälle vi finns. Men det är samtidigt viktigt att understryka att verksamheten är icke-konfessionell och bedrivs utifrån en beprövad modell för stödgrupper och de som arbetar har särskild utbildning i detta.

EN PLATS FÖR STÖD ÅT BARN

Mycket mer om detta kommer vi att presentera framöver, men det viktiga nu är att verksamheten åter är igång. Det finns en plats för barn och unga där de kan få stöd och skapa sig en plattform i en tillvaro som annars kan vara mycket ensam och svår.

Jag och Svenska kyrkan Tjörn är stolta och glada att detta nu är verklighet. Vi är övertygade om att Livbojens verksamhet fyller en avgörande viktig funktion för många barn och unga i vår del världen. Livbojen behöver finnas och måste

Det finns en plats för barn och unga där de kan få stöd och skapa sig en plattform i en tillvaro som annars kan vara mycket ensam och svår.

få tid att utvecklas och växa över tid - allt för att skapa en framtid för många fler barn och unga.

JOHAN ERNSTSON
Kyrkoherde

KYRKOVAL 2021

VI HAR ETT RESULTAT

DEN 19 SEPTEMBER VAR DET KYRKOVAL I SVENSKA KYRKAN. REDAN UNDER FÖRTIDSRÖSTNINGEN KOM EN STRID STRÖM AV RÖSTANDE TILL PAS-TORSEXPEDITIONEN OCH PÅ VALDAGEN VAR DET FÖRUTOM RÖSTANDE EN HEL DEL AKTIVITETER OMKRING VALLOKALERNA.

Av de röstberättigade på Tjörn röstade 21,46 procent. I hela landet var motsvarande siffra 18,39 procent. Så vi är fler här som vill vara med och utforma Svenska kyrkan Tjörn. Det är glädjande. Dock minskade antalet röstande från förra valet 2017, både på Tjörn och i landet i stort.

NY GRUPP STÖRST

POSK – politiskt obundna i Svenska kyrkan – ställde upp för första gången på Tjörn och fick flest röster av nomineringsgrupperna, med knappt 64 procent av rösterna. Socialdemokraterna fick drygt 24 procent och Centerpartiet 12 procent.

PROCESSEN PÅGÅR

När Petrus publiceras är det ännu inte bestämt vilka som blir ordförande i kyrkofullmäktige respektive kyrkorådet. Processen pågår och beslut fattas under december. Så

Foto: Magnus Aronson IKON

håll utkik på vår hemsida där vi berättar resultatet så fort vi vet. Först i januari inleds den nya mandatperioden om fyra år.

KYRKOMÖTE OCH STIFT

I valet till Kyrkomötet – Svenska kyrkans högsta beslutande organ – blev Socialdemokraterna största nomineringsgrupp följt av POSK och Centerpartiet. Här tog Barbro Wiskari en plats för POSK, liksom hon gjorde i stiftsfullmäktige. I stiftsfullmäktige blev socialdemokraterna största grupp, med POSK och ÖKA – öppen kyrka för alla, som tvåa och trea.

BRYT EN TRADITION

Tillsammans kan vi stoppa tvångsäktenskap, könsstympning och våld mot flickor.

#BRYENTRADITION

SWISHA DIN GÅVA
TILL 900 1223
svenskakyrkan.se/act

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

act
Svenska kyrkan

DET HÄNDER I ADVENT OCH JUL

FÖRSTA ADVENT 28/11

11.00 KLÖVEDALS KYRKA

Gudstjänst. Pervik. Kör.

11.00 RÖNNÄNGS KYRKA

Gudstjänst. Hansson. Barn- och kyrkokör.

11.00 STENKYRKA KYRKA

Gudstjänst. Pollari Lindström. Daniel Stighäll, trombon.

11.00 VALLA KYRKA

Gudstjänst Liten & Stor. Ringfelter.

18.00 VALLA KYRKA

Musikgudstjänst. Hosianna Valla kyrkokör. Ringfelter.

18.00 SKÄRHAMNS KYRKA

Adventskonsert med Stenkyrka kyrkokör. Daniel Stighäll på trombon.

18.00 KLÄDESHOLMENS KYRKA

Gudstjänst EFS. Hansson. Musik med Notdraget och Catrin och Lars-Inge.

ANDRA ADVENT 5/12

11.00 KLÖVEDALS KYRKA

Gudstjänst. Larsson.

11.00 KLÄDESHOLMENS KYRKA

Högmässa. Hansson.

11.00 SKÄRHAMNS KYRKA

Högmässa. Pollari Lindström.

14.00 ÅSTOLS MISSIONSHUS

Nattvardsgudstjänst. Hansson.

14.00 VALLA KYRKA

Levande julkrubba. Följ stjärna till krubban i stallet. Fram till 17.00. Se sid 19. Boka gärna plats.

17.00 RÖNNÄNGS KYRKA

Gudstjänst. Wängdahl.

TREDJE ADVENT 12/12

11.00 KLÖVEDALS KYRKA

Högmässa. Pervik. Kyrklunch.

11.00 RÖNNÄNGS KYRKA

Högmässa. Pollari Lindström

11.00 VALLA KYRKA

Högmässa. Ringfelter.

17.00 STENKYRKA KYRKA

Luciagudstjänst. Pervik. Avslutning för barngrupperna. Barnkören och barngrupperna medverkar. Lussefika.

17.00 KLÄDESHOLMENS KYRKA

Gudstjänst. Ringfelter.

FJÄRDE ADVENT 19/12**11.00 KLÖVEDALS KYRKA**

Gudstjänst. Pervik.

11.00 KLÄDESHOLMENS KYRKA

Högmässa EFS. Hansson. Psalt och Minipsalt.

11.00 SKÄRHAMNS KYRKA

Högmässa. Hellström.

11.00 VALLA KYRKA

Högmässa. Larsson.

14.00 ÅSTOLS MISSIONSHUS

Musikgudstjänst. Hansson. Josephine Wikström m. vänner.

15.00 & 18.00 CELTIC CHRISTMAS I STENKYRKA KYRKA – se nästa sida . Platsbiljett krävs

JULAFTON**11.00 KLÖVEDALS KYRKA**

Julspel med kyrkokören. Pervik

17.00 VALLA KYRKA

Julbön. Ringfelter.

23.00 SKÄRHAMNS KYRKA

Julnattsmässa. Tove och Lotta Bagge. Pollari Lindström

23.00 KLÄDESHOLMENS KYRKA

Julnattsmässa. Hansson

JULDAGEN**7.00 KLÖVEDALS KYRKA**

Julotta. Pervik. Kyrkokör. Julgröt i församlingshemmet

7.00 STENKYRKA KYRKA

Julotta. Pollari Lindström

7.00 VALLA KYRKA

Julotta. Ringfelter.

7.15 RÖNNÄNGS KYRKA

Julotta. Hansson.

ANNANDAG JUL**11.00 SKÄRHAMNS KYRKA**

Högmässa. Pollari Lindström. Öppen jul i församlingsgården.

NYÅRSAFTON**15.00 VALLA KYRKA**

Nyårsbön. Hansson

17.00 KLÄDESHOLMENS KYRKA

Ekumensik nyårsbön. Gabre, Hansson

NYÅRSDAGEN**11.00 KLÖVEDALS KYRKA**

Högmässa. Pollari Lindström

17.00 SKÄRHAMNS KYRKA

Högmässa. Pollari Lindström

SÖNDAG 2/1**11.00 VALLA KYRKA**

Högmässa. Ernstson
Sammanlyst för pastoratet

17.00 RÖNNÄNGS KYRKA

Högmässa. Ernstson
Sammanlyst för pastoratet

TRETTONDE DAG JUL**11.00 KLÖVEDALS KYRKA**

Högmässa. Pervik

11.00 KLÄDESHOLMENS KYRKA

Högmässa. Hansson

17.00 SKÄRHAMNS KYRKA

Gudstjänst. Pollari Lindström

17.00 VALLA KYRKA

Gudstjänst. Ernstson

Detta är inget komplett advents- och julprogram. Mer information på www.svenskakyrkan.se/tjorn

RESERVATION FÖR FELSKRIVNING OCH SENA ÄNDRINGAR

Musik i advent och juletid

**FÖRSTA
ADVENT
28 NOVEMBER**

ADVENTSKONSERT i Skärhamns kyrka 18.00 med Stenkyrka kyrkokör. Solist Daniel Stighäll, på trombon.

• **MUSIKGUDSTJÄNST**
• **HOSIANNA** i Valla kyrka 18.00 med Valla kyrkokör och instrumentaler. Vi får själva sjunga med i julsångerna.

• Dessutom deltar våra körer i gudstjänsterna på Första advent och sedanare i jul på julottan.

**VI SJUNGER
ALLSÅNG**

**TORSDAG 9 DECEMBER 18.00
SKÄRHAMNS KYRKA**

Foto: Mikael Ringlander

Celtic Christmas

West of Eden
Pastoratets kyrkokörer

Stenkyrka kyrka 19 december 15.00 och 18.00

Fri entré, men det krävs platsbiljett. Max 5 biljetter per bokare. Biljetterna släpps 1 december. Bokning och mer information på www.svenskakyrkan.se/tjorn. Kontakta vår växel om du behöver hjälp 0304-66 00 55.

Lucia i Stenkyrka kyrka
Söndag 12 december 11.00
Avslutning för barngrupperna i Kyrkans hus. Lussefika.

Lucia i Rönnängs kyrka
Söndag 12 december 17.00
Barnkörerna deltar i luciatåget. Insamling till Act Svenska kyrkan.

Lucia i Klädesholmens kyrka
Fredag 10 december 18.00 Efter lucia i kyrkan gemenskap i församlingshemmet. Anmälan till 0705450318 senast 5/12. Vuxen 100kr, barn gratis

Hela kyrkan sjunger

26 DECEMBER 17.00 I
KLÄDESHOLMENS KYRKA.
VI SJUNGER JULENS SÅNGER.

**Detta är inget komplett advents-
och julprogram. Mer information på**
www.svenskakyrkan.se/tjorn

RESERVATION FÖR FELSKRIVNING OCH SENA
ÄNDRINGAR

Foto: Tina Augustsson

LEVANDE JULKRUBBA

5 DECEMBER I VALLA MELLAN 14.00-17.00

Traditionsenligt har vi levande julkrubba i Valla kyrka på andra advent. Kom med och följ stjärnan mot krubban i stallet i Betlehem. Vi får träffa änglar, herdar och skattskrivaren längs vägen. En upplevelse för både små och stora.

Boka din plats i förväg. Det är totalt sex föreställningar under dagen, start varje halvtimme och 20 personer i varje grupp. Kaffe i församlingshemmet där vi samlas innan vi får följa med vår guide längs vägen.

För mer information och bokning, kontakta Bodil Kristiansson, 0733-23 05 36.

Medverkar gör anställda och ideella i våra församlingar på Tjörn.

Basar med lotter, fika och försäljning
Skärhamns församlingsgård
27 november 11.00-14.00

Kulturskolans elever spelar. Behållningen går till Världens barn och vår Diakonifond

Adventskaffe med lotterier
Rönnängs församlingshem
27 november 15.00

Sång av Josefin Wikberg.
Behållningen går till Stadsmissionen i Göteborg

VAR GLAD!

Framför oss ligger adventstiden. En väg som leder oss mot jul. Längs den vägen möter vi en rad av människor, sins emellan väldigt olika varandra. Porten in i adventstiden är skaran av människor som utanför Jerusalem hyllar Jesus då han kommer ridande på åsnan. Lite längre fram ser vi Lucia. Johannes döparen, vägröjaren, möter vi den tredje söndagen i advent. Till sist ser vi Maria, Guds moder, som bjuder oss in att med henne, Josef och den nyfödde Jesus, fira jul.

Från början var det inte självklart för Maria att säga ja till uppdraget att föda Jesus. Hur skulle det ske? invände Maria. Men snart byttes hennes tvekan ut mot ett: *Må det ske med mig som du har sagt.* När sedan Maria strax därefter möter sin släkting Elisabet kan inget längre hindra hennes glädje att få ord:

Min själ prisar Herrens storhet, min ande jublar över Gud, min frälsare. Han har vänt sin blick till sin ringa tjänarinna ...

Ibland när människor får viktiga uppdrag eller får ta emot fina priser, hör man dem säga hur ödmjuka de känner sig. Ibland kan man undra hur det egentligen är med ödmjukheten. Men så är det inte när Maria sjunger ut sin glädje till sin Skapare och Frälsare över att blivit utvald att föda Guds Son. Det är ingen falsk ödmjukhet vi hör. Jo, hon är stolt. Det är med ett högburet huvud hon ropar ut *"från denna stund skall alla släkten prisas mig salig"*.

Men hennes stolthet har inte sin grund i henne själv. Hennes tanke är inte: "Äntligen har Gud sett min nit och strävan att leva efter hans bud. Nu kan jag få min rättmätiga belöning." Marias stolthet har helt och hållet sin grund i Gud.

Maria vill påminna oss om att ha vår stolthet i Gud. Det är vår Skapare och Fader som gett oss livet. Våra liv, förmågor och talanger är hans gåvor till oss. Vi kan inte ge någonting till oss själva eller till andra utan att Gud först har gett det till oss. I honom har vi vår stolthet!

Hade inte Fadern sänt oss Jesus, sin Son hade vi varit ohjälpligt förlorade. Ingen frälsning hade funnits. En drunknande kan inte rädda en annan drunknande. Det är bara han som har makt över kaos som kan rädda. Tack Maria för att du sa ja till att föda Frälsaren! I Jesus, sonen, har vi tillsammans med Maria vår stolthet!

Så låt oss med Maria sjunga ut vår glädje: Min själ prisar Herrens storhet, min ande jublar över Gud, min frälsare och med en av våra adventspsalmer sjunga:

Han kommer från eviga fröjder, han lämnar sin tron av kristall. Sin ära i ljusets palatser och lägges på strå i ett stall. Var glad, var glad, var glad i din Herre och Gud. Var glad, var glad och hylla din konung och Gud.

Sv ps 108:2

JANÅKE HANSSON

Foto: Kristin Lidell IKON

”Det är meningsfullt och givande”

MED 90-KONTO OCH ETT BRETT KONTAKTNÄT VÄRLDEN ÖVER ÄR ACT SVENSKA KYRKAN EN VIKTIG AKTÖR VID NÖDSITUATIONER OCH I LÅNGSIKTIGA PROJEKT. SVENSKA KYRKAN TJÖRN HAR SIN EGEN INTERNATIONELLA GRUPP SOM JOBBAR MED ACT:S INSAMLINGSARBETE OCH FRÅGOR.

Varje år är det två stora insamlingsprojekt som återkommer, fasteinsamlingen inför påsk och julkampanjen som startar på första advent. Alltså nu. Årets tema är samma som förra året, Bryt en tradition.

VIKTIG TID PÅ ÅRET

För internationella gruppen på Tjörn är detta en viktig tid på året. De kommer finnas med på julmarknaden i Skärhamn den 11 december och i våra kyrkor i alla fyra församlingar redan på söndag när julkampanjen startar. Då tas också kollekt upp, det blir lotterier vid kyrkkaf-

fet och information om årets kampanj.

Gruppen består av ideella medarbetare från hela Tjörn. De träffas några gånger varje termin för att förbereda aktiviteter och fördjupa sig. Alla kan engagera sig, oavsett ålder och ingen förkunskap krävs.

NATURLIG KONSEKVENS

Maria Bäckersten är en av medlemmarna, och hon började engagera sig i gruppen för cirka fem år sedan.

– Det är ett konkret sätt att omsätta sin tro i praktiken vilket känns både meningsfullt och givande. Och att engagera sig i rättighets- och rättvisefrågor är en naturlig konsekvens av att kalla sig kristen, säger hon.

För Lars Wängdahl har intresset alltid funnits där, och redan på 1970-80-talet, när han var stiftsombud, följde han med på studieresor

bland annat till Colombia och Sudan.

– Mitt engagemang började redan i söndagsskolan för sjuttio år sen. Vi lämnade in en slant i bössan varje söndag och inte heller att förglömma när vi sjöng sången ”Jesus älskar alla barnen, alla barnen på vår jord”, säger han.

STOR ERFARENHET

Kerstin Pihl leder gruppen. Hon har stor kunskap utifrån sina många år som engagerad,

KERSTIN PIHL

både genom sitt arbete och därefter även privat. Hon var under många år anställd på Svenska kyrkans internationella avdelning i Uppsala. Hon har besökt många projekt i världen och sett att hjälpen når fram.

ENGAGEMANGET I INTERNATIONELLA GRUPPEN KAN ÄVEN HANDLA OM RENT PRAKTISKA SAKER, SOM ATT STÖPA LJUS ATT ANVÄNDA SOM LOTTERIVINSTER. HÄR FIXAR LARS WÅNGDAHL TILLSAMMANS MED MARIA BÄCKERSTEN OCH LOUISE BERTSSON VEKAR VID EN LJUSSTÖPNINGSKVÄLL I KYRKANS HUS.

Foto: Tina Augustsson

– Det är en styrka att vi är en kyrka, därför att en kyrka finns också på de flesta platser i världen och är en del av samhället. Det ger kontakter och kanaler som når fram, säger hon.

Kerstin berättar om när cyklonen Nargis drabbade Myanmars delta. Där lever människor nära flod och hav och odlar ris och frukt. Det är svårt med rent dricksvatten och därför finns, sedan länge, ett långsiktigt arbete med att rena vatten. Detta stödjer Act genom Lutherska Världsförbundet. Då cyklonen ödelade stora delar av deltat och cirka 300 000 människor omkom, stängde

militärdiktaturen landet så att inga hjälporganisationer kunde komma in.

– Men då fanns redan ett uppbyggt arbete med utbildade personer som bodde i deltat. De kunde snabbt samla människor eftersom de var kända och hade folkets förtroende och kunde påbörja både röjning och vattenrening, men också finnas med i det stora sorgearbete som behövdes. Människorna var inte helt övergivna! De fick hopp och kunde kämpa. – Det fanns kanaler att föra in pengar till hjälparbetet och man kunde också mobilisera hjälp från andra områden i landet där det också finns ett

långsiktigt arbete som kyrkorna bedriver. Först efter en månad öppnades gränserna och mycket mer kunde göras, men folket hade redan fått hopp och börjat den svåra vägen tillbaka, säger hon.

TEMA BESTÄMS CENTRALT

Temat för varje insamling bestäms centralt av Act Svenska kyrkan och är samma över hela landet. **Bryt en tradition – allas rätt till ett värdigt liv**, lyfter särskilt upp de traditioner som drabbar flickor i många länder; könsstympning, våld och bortgifte. Läs mer på sid 25. Men Act stöder också många andra projekt ute i världen, projekt som till

DET ÄR BLAND ANNAT FÖR FLICKOR SOM AMINA, VI KAN KALLA HENNE SÅ, OCH HENNES MEDSYSTRAR SOM ACT SVENSKA KYR-
KAN OCH INTERNATIONELLA GRUPPEN PÅ TJÖRN ARBETAR.

**Vill du också engagera dig
i Internationella gruppen
på Tjörn?**

Kontakta Kerstin Pihl via
mejladress

kerstin.l52@hotmail.com
eller ring Svenska kyrkan
Tjörns växel 0304-660055.

exempel stöder fredsarbete,
hållbar försörjning och ka-
tastrofarbete när det behövs.

Vad ger engagemanget er?

– En känsla av att bidra med
något, att dela med sig. Att
vara en del av en större rörel-
se, då Act-alliansen i värden
är stor och består av många
kyrkor och organisationer
som alla arbetar för samma
sak, svarar Maria.

- Jag har fått större kunskap-
per genom åren för vad som
sker i världen och det in-
spirerar till fortsatt engage-
mang, säger Lars.

TINA AUGUSTSSON

*Act Svenska kyrkan har ett så
kallat 90-konto. Vilket betyder
att den oberoende organisatio-
nen Svensk Insamlingskontroll,
kontrollerar att de insamlade
medlen används till rätt ända-
mål. En slags kvalitetsstämpel.*

ACT SVENSKA KYRKAN

Act Svenska kyrkan be-
tyder agera. Vi omsätter
vår tro i handling och sät-
ter alltid människors lika
värde och rättigheter i cen-
trum. Vi arbetar mot förle-
gade maktstrukturer som
hindrar människor från att
gå från att överleva till att
leva, vare sig strukturerna
finns i samhället eller i kyr-
kan.

Act Svenska kyrkan är
en del av ACT-alliansen
som består av över 150
kyrkor och trosbaserade
biståndsorganisationer
över hela världen. Kyr-
kostyrelsen är vårt hög-
sta beslutande organ. Vid
kyrkokansliet i Uppsala
finns internationella avdel-

ningen. Runt om i Sverige
finns basen för vårt arbete;
engagerade i stift och för-
samlingar.

Tillsammans med an-
dra kyrkor, organisationer
och tusentals frivilliga ar-
betar Act Svenska kyrkan
långsiktigt mot fattigdom,
förtryck och orättvisor
och agerar snabbt vid kata-
strofer. Vi agerar kraftfullt
för att bekämpa orättvisor
och har verktyg, ingångar
och kunskap att effektivt
påverka på olika nivåer i
samhällen.

act
Svenska kyrkan

BRYT EN TRADITION!

VI LEVER ALLA UNDER SAMMA HIMMEL OCH HAR SAMMA RÄTTIGHETER. MEN BEROENDE PÅ VAR VI FÖDS, ELLER VILKET KÖN VI HAR, SER VERKLIGHETEN OLIKA UT. MELLAN FÖRSTA ADVENT OCH TRETTONDAG JUL PÅGÅR ACT SVENSKA KYRKANS JULINSAMLING – FÖR ALLAS RÄTT TILL ETT VÄRDIGT LIV. TILLSAMMANS KAN VI BRYTA SKADLIGA TRADITIONER SOM TVÅNGSÄKTESKAP, KÖNSSTYMPNING OCH VÅLD MOT FLICKOR. JULINSAMLINGEN PÅGÅR TILL 6 JANUARI.

Traditioner är invanda seder och bruk, språk och värderingar som förs vidare från generation till generation. De skapar ofta en trygghet runt våra liv, vilket blir extra tydligt i samband med advent, lucia och jul. Men det finns också traditioner som är skadliga. Varje dag gifts fler än 30 000 flickor bort och fler än 10 000 flickor könsstympas. Var tredje flicka utsätts för våld under sitt liv – bara för att hon är flicka. Dessa traditioner måste brytas!

ETT STRUKTURELLT PROBLEM

Könsrelaterat våld är ett strukturellt problem vars orsaker är mångbottnade, men djupt rotade åsikter och normer kring kvinnors och flickors roll i samhället är ett av grundproblemen. Våldet förekommer i alla länder, inom alla religioner och i alla samhällsklasser.

Den globala ekonomiska krisen i coronapandemins spår har skapat allt större påfrestningar på samhällen och individer. Ekonomisk stress kopplad till patriarkala strukturer är starkt bidragande orsaker till att våldet

mot kvinnor och flickor ökat lavinartat under de senaste åren.

RELIGIÖSA AKTÖRER HAR ETT SÄRSKILT ANSVAR

I många länder har människor större förtroende för religiösa ledare än för politiker och myndigheter. Därför är det avgörande att religiösa företrädare tar avstånd från orättvisa normer, värderingar och traditioner. Act Svenska kyrkan har en unik möjlighet att samarbeta med andra religiösa aktörer och förändra förtryckande strukturer, oavsett om de finns inom kyrkan eller i övriga delar av samhället.

Tillsammans med andra kyrkor, organisationer och tusentals frivilliga arbetar Act Svenska kyrkan för mer rättvisa samhällen, där flickor och kvinnor kan göra sina egna val i livet. Tillsammans kan vi göra skillnad.

Din gåva gör det möjligt! Pågår till 6 januari.

SWISHA DIN GÅVA REDAN IDAG TILL JULINSAMLINGEN: 900 1223

KÖP DIN JULKLAPP I GÅVOSHOPEN

Har du svårt att hitta den rätta julklappen? Ge något som förändra tillvaron för en medmänniska. Finare kan det inte bli.

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/ACT/GE-EN-GAVA

EN ÅTERBLICK PÅ 30 ÅR

VAD HAR HÄNT I SVENSKA KYRKAN TJÖRN DE SENASTE 30 ÅREN. EN SOM VET ÄR FASTIGHETSCHEF TORSTEN GUSTAFSSON, SOM NU GÅR I PENSION.

Allt började på kyrkogården, när han började som vaktmästare i Valla församling 1991. Anställdes av kyrkoherde Roland Persson och har sedan hunnit med att jobba för ytterligare tre kyrkoherdar; Bengt Rosenqvist, Jonas Liljeqvist och nuvarande Johan Ernstson.

– Fast Roland Person slutade sin tjänst en månad efter att jag börjat, så jag vet inte om han kan räknas in, säger Torsten med ett skratt.

UTAN GRÄVMASKIN

Då i början av 1990-talet på Valla kyrkogård, grävde man oftast gravarna för hand. Det tog ungefär en dag med att få allt färdigt inför gravsättning. Med dagens moderna grävmaskiner tar det bara några timmar.

– Idag sker någon enstaka handgrävning per år, och då beror det på att graven ligger otillgängligt till, där man inte kan använda grävmaskin.

Vi som jobbat med Torsten får ofta höra hans historier om personer han mött. Gärna från gångna tider. Ofta med en knorr på slutet, så det har blivit många skratt runt fikabordet. Och det är främst det han nu kommer att sakna, den sociala kontakten med så väl arbetskamrater som besökare.

– Varje sommar kom det tre syskon till Valla kyrkogård när jag var där som vaktmästare. De hade vuxit upp på ett torp som tillhörde Sundsby säteri. En hel dag gick de omkring på kyrkogården och läste på alla gravstenarna. Jag kände dem inte, men de hade full koll på vem jag var, säger han.

DÅTID MOT NUTID

Det är som om de där tre syskonen gjorde sin runda till kyrkogården, för att besöka sina gravar, men också för att kolla in nya gravar, liksom uppdatera sig om vad som hänt det senaste året. En främmande tanke idag när vi är ständigt uppdaterade genom sociala medier. Och bara 30 år tillbaka i tiden. Då kom också gubbarna köran-

de med sina traktorer med ris bakpå för att smycka sina gravar inför vintern.

– Det är arbetet som kyrkogårdschef som jag egentligen trivts allra bäst med, säger han och fortsätter. Alla kontakter med människor i olika gravärenden. För mig som är historiskt intresserad blev det som en historielektion varje gång.

NY BYGGNADER

För chef blev han, efter bara några år ute på kyrkogårdarna klev han in till skrivbordet. En utmaning, inte minst att bli arbetsledare för tidigare arbetskompisar. Sedan tillkom även fastighetsansvaret till tjänsten. Och med det ansvarig för att det blivit några nybyggnationer under årens lopp; Kyrkans hus i Källekärr och Ceremonilokalen intill Stenkyrka kyrka för att nämna två.

– Jag tycker rummet i Ceremonilokalen blev särskilt fint, säger han.

VACKRA ASKGRAVPLATSER

Något annat som han är stolt över är de nya askgravplatserna, som finns på alla våra

Foto: Tina Augustsson

stora kyrkogårdar, den senaste blev klar i Rönnäng 2019.

– Det har blivit väldigt fint och är verkligen en utveckling av våra kyrkogårdar. Roligt är också att vi gjort de flesta helt själva med egen personal, allt från att rita till att bygga dem, säger han.

FÖRÄNDRINGAR

Det är många förändringar som skett under hans trettio år i Svenska kyrkan Tjörn. Stora förändringar som att kyrkan först var en statskyrka till att år 2000 bli ett samfund där alla församlingar och pastorat är sina egna. Något som inte minst förändrat ansvaret för kyrkogårdarna, eftersom det nu är en myndighetsutövning och ligger "utanför" det som pastoratet gör.

Och så nämner han omställningen till ett större miljötänk, 2006 installerades bergvärme till alla kyrkor och församlingshem/gårdar och 2019 installerades solceller på taken till församlingshemmen. Ett viktigt steg för miljön, och för ekonomin.

– Inom offentliga byggnader tror jag vi var tidigt ute när det gäller bergvärme, säger han.

Och vad har han för råd att ge till oss som jobbar kvar.

– Lyssna av och fatta inga snabba beslut. Sov på saken först, säger han.

Kanske ännu viktigare i en tid som tycks snurra än snabbare tänker jag. Vi tar och sover på saken så kommer det gå bra i ytterligare 30 år. Minst.

TINA AUGUSTSSON

DET HÄNDE OCKSÅ 1991

– Antal invånare på Tjörn 14 088 (2020: 16 147).

– Lars Eckerdal blir ny biskop i Göteborgs stift (Nuvarande heter Susanne Rappman).

– 4 maj vinner Carola Eurovision song contest med Fångad av en stormvind. Samma dag vinner Tre Kronor VM-guld.

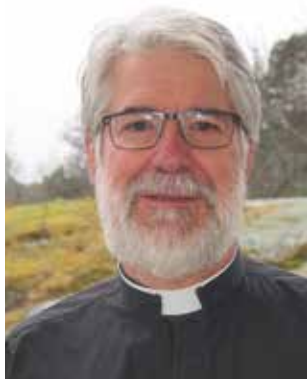
– 1 juli tar Skattemyndigheten över folkbokföringen från Svenska kyrkan.

– Carl Bildt bildar regering under hösten och Ny demokrati kommer in i riksdagen.

– Annat som pågår under året är Kuwaitkriget, oroligheter på Balkan och Sverige och Danmark beslutar att bygga Öresundsbron. Flera nya stater bildas: Estland, Lettland och Litauen.

Vad kommer vi om 30 år att minnas om året 2021?

PERSONALNYTT

JANÅKE
HANSSON
PRÄST OCH
TEAMLEDARE
I RÖNNÄNGS
FÖRSAMLING
GÅR I JANUARI
I PENSION.

HUR LÄNGE HAR DU JOBBAT I SVENSKA KYRKAN TJÖRN OCH RÖNNÄNGS FÖRSAMLING?

– Jag började den 1 jan. 2010. Från början var min tjänst delad mellan Stenkyrka församling och Rönnängs församling. Jag hade speciellt ansvar för Klädesholmen och Stenkyrka landsbygd men var också arbetsledare i Skärhamn. Efter dryga två år blev jag församlingspräst och arbetsledare i Rönnängs församling.

VAD MINNS DU SÄRSKILT FRÅN DINA ÅR HÄR?

– Engagemanget som finns i församlingen. Det finns så många villiga människor som ställer upp ideellt i församlingen vilket är en fantastisk tillgång. En bidragande orsak till det är att vi har det mesta av vår verksamhet tillsammans med EFS. En stor glädje har det varit att få vara präst i församling som månar om gudstjänstlivet. Dra man ner på gudstjänstfirandet är man snart inne i en

negativ utveckling där man tappar allt fler människor också i de övriga församlingsverksamheterna. Söndagens gudstjänster är viktiga. Men vi behöver också hitta andra gudstjänstformer och tider i veckan då man kan samlas till gemenskap och gudstjänst. Ett gott exempel på det är *Messy Church*. Vi har haft det i Rönnäng några år nu. Tre tillfällen under året har vi kunnat erbjuda med aktiviteter kring något tema, mat, härlig gemenskap och en gudstjänst som på ett lekfullt sätt knutit ihop dagens tema.

VAD KOMMER DU ATT SAKNA MED ARBETSLIVET NU NÄR DU BLIR PENSIONÄR?

– Såklart kommer jag att sakna mitt arbetslag. Att tillsammans med goda arbetskamrater och ideella få bygga församling är det jag kommer att sakna mest. Nu kommer jag och Christine bo kvar på Tjörn så även i fortsättningen kommer vi att vara aktiva i församlingslivet. Men det kommer att bli på ett annat sätt än som det varit.

VAD VÄNTAR HÄRNÄST?

– Det kommer med all säkerhet bli mer pysel i vår trädgård i varje fall under sommarhalvåret. Mer tid för att läsa ser jag fram mot. Sedan finns det en del slumrande intressen som kanske kan få liv, som t ex att skåda fågel. Då kan det bli att resa av. För siktas en rosenstare i Piteå då måste man ju få se den (nja så nördig kommer jag nog inte bli).

KÖP EN MARSIPANGRIS OCH STÖD ACT

Konditor Sune Berndtsson tillverkar grisarna - förbeställ redan nu! 150 gr marsipangris för 75 kr. Pengarna går oavkortat till Acts julkampanjen. Beställningar kan göras via mejl till anne-marie.axelsson@svenskakyrkan.se eller via telefon 0733-23 05 34 eller

Marsipangrisar säljs 12 december kl.12.30 i Klövedals församlingsshem

GE EN JULGÅVA TILL VÅR DIAKONIKASSA

Hjälp oss hjälpa andra!
Swishnummer: 123 644 27 48
Bankgiro: 764-1657
Ange diakonikassa
vid din betalning

TILLSAMMANS I JUL

Under jul kommer du kunna se inlägg i sociala medier och reklam från Svenska kyrkan under temat *Tillsammans i jul*.

Kampanjen är gemensam för hela Svenska kyrkan, oavsett var i landet du bor nås du av samma budskap. Det är en styrka att tillsammans göra saker. Och vi är en stark organisation, som finns såväl lokalt som nationellt, ja, över hela landet.

VÅR EGEN ADVENTSKALENDER

Svenska kyrkan Tjörn kommer under de fyra söndagarna i advent samt juldagen, nyårsafton och trettondagen, publicera en "adventskalender". Varje söndag/helgdag delar vi en betraktelse på ett tema utifrån de personer vi möter i julkрубban. Vår egen personal står för innehållet. Inslagen kommer du att se i våra sociala medier.

VI FINNS PÅ FACEBOOK OCH PÅ INSTAGRAM.

FACEBOOK: SVENSKA KYRKAN TJÖRN

INSTAGRAM: SVENSKAKYRKANTJORN

För vi är kyrka även i sociala medier. För att vara tillsammans på olika sätt och nå varandra inte bara i kyrkolokalen utan även "där ute".

Även vår hemsida kommer att innehålla juligt material. Där finns också vår kalender som visar allt som händer i våra olika församlingar.

WWW.SVENSKA KYRKAN.SE/TJORN

VIKTIG INFORMATION

Det är inte alltid som högtider är roliga och enkla. Du kan på kvällar och nätter, året om, nå jourhavande präst via 112. Det finns någon som lyssnar på dig!

Även **Kyrkans SOS** finns för stöd 0771-800 650. Öppet varje dag, vardagar 13-21 och helger 16-21, året om. Finns också en brevlåda på nätet för dig som vill skriva, se www.kyrkanssos.se

Och om du känner någon som du vet är ensam i jul - bjud in! En enkel kopp kaffe eller en promenad tillsammans kan vara till stor skillnad för någon annan!

Välkommen i jul

I år kan vi träffas och fira jul tillsammans igen. Varmt välkommen till kyrkan för konserter, gudstjänster och gemenskap i advents- och juletid.

Läs vad som händer i din församling:
svenskakyrkan.se/jul

Svenska kyrkan

BLEKETS KYRKA

KAPELLVÄGEN 5, 471 50 BLEKET

Det finns några parkeringsplatser utanför kyrkan.

HÅLLPLATS BLEKETS SKOLA.

DYRÖNS EFS-KYRKA

HAMNVÄGEN 27, 471 43 DYRÖN

Ta färjan från Rönnäng. Parkera bilen vid parkeringen i Stansvik vid Tjörns ishall.

HÄRÖNS SKOLHUS

Parkera vid Linnevik, vid infarten till Kyrkesund. Gå cirka 400 meter till färjeläget. Det går inte att parkera vid färjan. Ta färjan (tidtabell) från Kyrkesund och promenera till skolhuset (ca 200 m).

KYRKANS HUS I KÅLLEKÄRR

SVENBORGSVÄGEN 4, 471 94 KÅLLEKÄRR

Det finns en parkeringsplats 50 meter från huset.

HÅLLPLATS KÅLLEKÄRR.

KLÄDESHOLMENS KYRKA OCH FÖRSAMLINGSHEM

KYRKVÄGEN 10, 471 51 KLÄDESHOLMEN

Det finns några få parkeringsplatser utanför kyrkan och församlingshemmet.

HÅLLPLATS KLÄDESHOLMEN ÖSTRA.

KLÖVEDALS KYRKA OCH FÖRSAMLINGSHEM

KYRKOFJÄLL 224, 471 92 KLÖVEDAL

Det finns parkeringsplatser mellan kyrkan och församlingshemmet.

HÅLLPLATS KLÖVEDAL TÅDÅS.

MYGGENÄS FÖRSAMLINGSGÅRD

ANTILOPVÄGEN, 471 61 MYGGENÄS

Det finns parkeringsplatser utanför.

HÅLLPLATS MYGGENÄS CENTRUM.

RÖNNÄNGS KYRKA OCH FÖRSAMLINGSHEM

KYRKVÄGEN 26, 471 41 RÖNNÄNG

Det finns parkeringsplatser utanför församlingshemmet.

HÅLLPLATS RÖNNÄNGS BRYGGA CA 700 M TILL KYRKAN.

STENKYRKA KYRKA

STENKYRKOVÄGEN 30, 471 93 KÅLLEKÄRR

Det finns några parkeringsplatser utanför kyrkan. Det finns fler p-platser nere vid kyrkogården (ca 100 m) och vid Billströmska folkhögskolan.

HÅLLPLATS STENKYRKA KYRKA ELLER

BILLSTRÖMSKA FOLKHÖGSKOLAN.

SKÄRHAMNS KYRKA OCH FÖRSAMLINGSGÅRD

KYRKVÄGEN 8B, 471 32 SKÄRHAMN

Det finns i princip inga parkeringsplatser uppe vid kyrkan. Parkera vid fd Saga biografen.

HÅLLPLATS SKÄRHAMN NORRA ELLER

SKÄRHAMNS TORGET.

VALLA KYRKA OCH FÖRSAMLINGSHEM

VALLA KYRKVÄG 31, 471 72 HJÄLTEBY

KRÅKEDALSVÄGEN 43, 471 72 HJÄLTEBY

Det finns parkeringsplatser mellan kyrkan och församlingshemmet, samt norr om kyrkogården.

HÅLLPLATS VALLA KYRKA.

ÅSTOLS MISSIONHUS

GULLHEDEN 3, 471 44 ÅSTOL

Ta färjan från Rönnäng. Parkera bilen vid parkeringen i Stansvik vid Tjörns ishall.

ÖVERGÅRDSVÄGEN 39, HÖVIKSNÄS

Valla församlings lägenhet i Höviksnäs.

FÖR ATT HITTA KOLLEKTIVTRAFIKEN SE

Västtrafiks webbsida reseplaneraren.

<http://reseplanerare.vasttrafik.se/>

SVENSKA KYRKAN TJÖRN, PASTORSEXPEDITIONEN

HAMNGATAN 17, 471 32 SKÄRHAMN

telefon växel: 0304 66 00 55

tjorn.pastorat@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/tjorn

HÅLLPLATS SKÄRHAMN TORGET

BRYT EN TRADITION

Vi lever alla under samma himmel. Vi har samma rättigheter men verkligheten ser olika ut. Tillsammans kan vi stoppa tvångsäktenskap, könsstympning och våld mot flickor.

#BRYTENTRADITION

EN AV TRE FLICKOR
UTSÄTTS FÖR VÅLD
UNDER SITT LIV.

FLER ÄN 30.000
FLICKOR GIFTS
BORT VARJE DAG.

 = 100 FLICKOR

FLER ÄN 10.000
FLICKOR KÖNS-
STYMPAS VARJE DAG

Tillsammans kan vi göra skillnad. Din gåva gör det möjligt!

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

PG 90 01 22-3 BG 900-1223

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan